

▼ Jan van Dijk (rechts) en Goos Stoffel in het Veenkoloniaal Museum waar de expositie te zien is. Bezoekers zien onder meer dit oud uniform van Stoffel.

Foto: Harry Tielman

Oud-spoorwegbeambten stellen expositie samen over voormalig spoorwegknooppunt

Spoorweghistorie Zuidbroek herleeft in Veenkoloniaal Museum

■ ZUIDBROEK/VEENDAM - Het vervallen en leegstaande stationsgebouw van Zuidbroek biedt tegenwoordig een trieste aanblik. Ooit was het echter het middelpunt van het drukke spoorwegknooppunt Zuidbroek, waar in de hoogtijdagen liefst 38 mensen werkzaam waren. Dat is echter voorgoed verleden tijd. Om de rijke geschiedenis van de spoorwegen in en rond Zuidbroek niet te doen vergeten, is tot en met 23 september in het Veenkoloniaal Museum in Veendam de expositie 'Sporen door de tijd' te zien.

Door René Hut

De tentoonstelling is opgezet door Leo Oord, voorzitter van de Historische Kring Menterwolde, en twee oud-spoorwegbeambten die beiden bijna veertig jaar voor de spoorwegen actief zijn geweest. Goos Stoffel (69) uit Zuidbroek en Jan van Dijk (70) uit Hoogezand.

„We willen graag nog eens laten zien hoe het allemaal geweest is”, vertelt Stoffel, die zelf van 1969 tot 1990 als stationsbeambte werkzaam was in Zuidbroek. Nog steeds denken ze met weemoed terug aan de tijd van de onder andere de Blauwe Engel en later de Rode Duivel en het Gele Gevaar, de bijnamen van de boemeltjes die Zuidbroek veelvuldig aandeden.

Knalsein

In het museum zijn onder meer foto's, oude dienstregelingen en reclamemateriaal te zien en attributen als een kaartjeskniptang, veiligheidshoorn en een wisselbedieningsinstallatie. Ook prijkt er een knalsein ter grootte van een luciferdoosje in een vitrine. „Die werd op de rails gelegd als een machinist niet bereikt kon worden”, legt Stoffel uit. „Wanneer de trein er over heen reed hoorde de machinist een paar knallen en wist hij dat hij moest

stoppen. Bijvoorbeeld als er ergens vee op de rails stond.”

De expositie staat uiteraard ook stil bij de oorlogsjaren. Van Dijk wijst op een foto aan de wand. „Kijk, een trein met allemaal kogelgaten. Er werden in die tijd regelmatig treinen beschoten. Er zijn ook meerdere machinisten en ander spoorwegpersoneel om het leven gekomen.” Ook de treinen die joden deporteerden vanuit Westerbork richting Duitsland, passeerden Zuidbroek. Vaak moesten ze daar enige tijd wachten. Daarbij stroomden vaak vele mensen toe om de joden toe te wuiven of toe te roepen om zo hun steun te betuigen. Tot ergernis van de Duitsers. „Die zijn toen nog naar de burgemeester van Zuidbroek geweest om hem te manen een verordening op te stellen die deze toestanden voorkwam”, weet Van Dijk.

De bewuste verordening is ook te zien op de expositie. In 1999 werd ter nagedachtenis aan het 'wuiwend' protest bij het station in Zuidbroek een beeldje van kunstenaar Anita Franken geplaatst.

Ook in vroegere jaren ging er bij de spoorwegen wel eens iets mis, zo blijkt uit een tweetal foto's met bijschrijft.

De ene plaat toont een trein die boven op een vrachtwagen is geknald bij een onbewaakte overgang, op de andere prijkt een trein die half boven een kanaal bungelt omdat hij bij een openstaande brug te ver is doorgeschoten.

Zuidbroek voormalig spoorwegknooppunt

Het stationsgebouw in Zuidbroek werd in 1895 in gebruik genomen. Zuidbroek gold na die tijd als een voornaam spoorwegknooppunt. Er reden niet alleen treinen

naar Groningen en richting Duitsland, ook was er een lijn naar Delfzijl en een verbinding richting Stadskanaal. De laatste trein naar Stadskanaal reed op 14 mei 1955. Het traject

Zuidbroek - Delfzijl werd al voor de oorlog opgedoekt. Tegenwoordig doen alleen de NoordNed-treinen op de lijn Groningen - Nieuweschans station Zuidbroek nog aan.

09 10 7 01